
DSM-5-TR[®]

MANUAL DE DIAGNOSTIC
ȘI CLASIFICARE STATISTICĂ
A TULBURĂRILOR MINTALE

EDIȚIA A CINCEA
TEXT REVIZUIT

EDITURA MEDICALĂ CALLISTO
BUCUREȘTI, 2023

Grupuri de lucru pentru DSM-5-TR.....	vii
Grupuri de lucru și grupul operativ pentru DSM-5.....	xv
Prefață la DSM-5-TR.....	xxi
Prefață la DSM-5.....	xxiii

Clasificarea DSM-5-TR	xxvii
-----------------------------	-------

Partea I Bazele DSM-5

Introducere.....	5
Utilizarea manualului	21
Atenționare privind utilizarea DSM-5 în situații medico-legale	29

Partea II Criterii și coduri de diagnostic

Tulburările de neurodezvoltare.....	35
Tulburările din spectrul schizofreniei și alte tulburări psihotice	101
Tulburarea bipolară și tulburările înrudite.....	139
Tulburările depresive	177
Tulburările anxioase.....	215
Tulburarea obsesiv-compulsivă și tulburările înrudite	263
Tulburările asociate traumei și factorilor de stres.....	295
Tulburările disociative.....	329
Tulburarea cu simptome somatice și tulburările înrudite.....	349
Tulburările de comportament alimentar	371
Tulburările de eliminare	399
Tulburările ciclului somn-veghe	407
Disfuncțiile sexuale.....	477

Disforia de gen.....	511
Tulburările de comportament disruptiv, de control al impulsurilor și de conduită	521
Tulburările legate de consumul de substanțe și dependențe.....	543
Tulburările neurocognitive.....	667
Tulburările de personalitate.....	733
Tulburările parafilice	779
Alte tulburări mintale și coduri adiționale.....	803
Tulburările de mișcare induse de medicamente și alte efecte adverse ale medicamentelor	807
Alte afecțiuni care pot justifica abordarea clinică.....	821

Partea III

Măsurători și modele emergente

Instrumente de evaluare clinică.....	841
Diagnosticul psihiatric și specificul cultural	859
Modelul alternativ al DSM-5 pentru tulburările de personalitate	881
Afecțiuni care necesită studii suplimentare	903

Anexă

Lista alfabetică a diagnosticelor DSM-5-TR și codurilor ICD-10-CM	929
Lista tabelară a diagnosticelor DSM-5-TR și codurilor ICD-10-CM	957
Autori și consultanți ai DSM-5	983
Index.....	1005

Înainte de denumirea fiecărei tulburări este specificat codul ICD-10-CM. Liniile necompletate indică faptul că codul ICD-10-CM depinde de subtipul, specificatorul sau clasa de substanțe aplicabilă. Pentru actualizările codurilor DSM-5-TR consultați www.dsm5.org

După titlul fiecărui capitol și denumirea fiecărei tulburări urmează numărul paginii (cuprins între paranteze) la care se găsește textul sau criteriile corespunzătoare.

Notă pentru toate tulburările mintale secundare unei afecțiuni medicale: se va specifica denumirea afecțiunii medicale în cadrul denumirii tulburării mintale provocate de [afecțiunea medicală]. Codul și denumirea afecțiunii medicale se vor menționa primele, imediat înaintea tulburării mintale secundare afecțiunii medicale.

Tulburările de neurodezvoltare (35)

Tulburări de dezvoltare intelectuală (37)

___ Tulburarea de dezvoltare intelectuală (dizabilitate intelectuală) (37)

Specificați severitatea actuală:

- F70 Ușoară
- F71 Moderată
- F72 Severă
- F73 Profundă
- F88 Întârziere de dezvoltare globală (46)
- F79 Tulburare de dezvoltare intelectuală nespecificată (dizabilitate intelectuală) (46)

Tulburări de comunicare (46)

- F80.2 Tulburarea de limbaj (47)
- F80.0 Tulburarea de pronunție (50)
- F80.81 Tulburarea de ritm și fluență a vorbirii cu debut în copilărie (balbism) (51)
Notă: Cazurile cu debut mai tardiv sunt diagnosticate astfel: F98.5 tulburarea fluenței verbale cu debut în perioada de adult.
- F80.82 Tulburarea de comunicare socială (pragmatică) (54)
- F80.9 Tulburarea de comunicare nespecificată (56)

Tulburarea din spectrul autismului (56)

F84.0 Tulburarea din spectrul autismului (56)

Specificați severitatea actuală: Necesită ajutor foarte substanțial, Necesită ajutor substanțial, Necesită ajutor

Specificați dacă: Cu sau fără afectare intelectuală asociată, Cu sau fără afectare de limbaj asociată

Specificați dacă: Asociată cu o afecțiune genetică sau medicală cunoscută sau cu un factor de mediu; (**Notă privind codificarea:** utilizați un cod adițional pentru a identifica afecțiunea genetică sau medicală asociată); Asociată cu o altă tulburare de neurodezvoltare, mintală sau de comportament.

Specificați dacă: Cu catatonie (se va utiliza codul suplimentar F06.1)

Tulburarea cu deficit de atenție/hiperactivitate (68)

___ Tulburarea cu deficit de atenție/hiperactivitate (68)

Specificați dacă: În remisiune parțială

Specificați severitatea actuală: ușoară, moderată, severă

Specificați dacă:

F90.2 Tablou clinic combinat

F90.0 Tablou clinic cu predominanța lipsei de atenție

F90.1 Tablou clinic cu predominanța hiperactivității/impulsivității

F90.8 Altă tulburare cu deficit de atenție/hiperactivitate, specificată (76)

F90.9 Tulburare cu deficit de atenție/hiperactivitate, nespecificată (76)

Tulburarea specifică de învățare (76)

___ Tulburarea specifică de învățare (76)

Specificați severitatea actuală: ușoară, moderată, severă

Specificați dacă:

F81.0 Cu tulburarea dezvoltării cititului (*specificați* dacă: cu corectitudinea citirii cuvintelor, ritmul sau fluența cititului, înțelegerea cuvintelor citite)

F81.81 Cu tulburarea dezvoltării scrisului (*specificați* dacă: cu corectitudinea ortografiei, cu corectitudinea gramaticală și de punctuație, claritatea sau organizarea exprimării scrise)

F81.2 Cu tulburarea dezvoltării abilităților aritmetice (*specificați* dacă: cu înțelegerea semnificației numerelor, memorarea operațiilor aritmetice, corectitudinea sau fluența calculului, corectitudinea raționamentului matematic)

Tulburările motorii (85)

F82 Tulburarea de dezvoltare a coordonării (85)

F98.4 Tulburarea cu mișcări stereotipe (89)

Specificați dacă: cu comportament de auto-vătămare, fără comportament de auto-vătămare

Specificați dacă: Asociată cu o afecțiune genetică sau medicală cunoscută, cu o tulburare de neurodezvoltare sau cu un factor de mediu

Specificați severitatea actuală: ușoară, moderată, severă

Tulburările ticurilor

F95.2 Tulburarea Tourette (93)

- F95.1 Tulburarea persistentă (cronică) cu ticuri motorii sau vocale (93)
Specificați dacă: Doar cu ticuri motorii, Doar cu ticuri vocale
- F95.0 Tulburarea tranzitorie a ticurilor (93)
- F95.8 Altă tulburare a ticurilor specificată (98)
- F95.9 Tulburare a ticurilor nespecificată (98)

Alte tulburări de neurodezvoltare (99)

- F88 Altă tulburare de neurodezvoltare specificată (99)
- F89 Tulburare de neurodezvoltare nespecificată (99)

Tulburările din spectrul schizofreniei și alte tulburări psihotice (101)

Specificatorii următori se aplică pentru Tulburările din spectrul schizofreniei și alte tulburări psihotice acolo unde se recomandă:

- ^a *Specificați* dacă: următorii specificatori ai evoluției se vor utiliza doar dacă tulburarea durează cel puțin un an: Primul episod, actual în episod acut; Primul episod, actual în remisiune parțială; Primul episod, actual în remisiune completă; Episoade multiple, actual în episod acut; Episoade multiple, actual în remisiune parțială; Episoade multiple, actual în remisiune completă; Continuu; Nespecificat
- ^b *Specificați* dacă: Cu catatonie (se va utiliza codul suplimentar F06.1)
- ^c *Specificați* severitatea actuală a ideilor delirante, halucinațiilor, vorbirii dezorganizate, comportamentului psiho-motor anormal, simptomelor negative, deficitului cognitiv, simptomelor depresive și maniacale

- F21 Tulburarea (de personalitate) schizotipală (104)
- F22 Tulburarea delirantă ^{a,c} (104)
Specificați tipul: Erotoman, De grandoare, De gelozie, De persecuție, Somatic, Mixt, Nespecificat
Specificați dacă: Cu conținut bizar
- F23 Tulburarea psihotică scurtă ^{b,c} (108)
Specificați dacă: Cu factor(i) de stres major, Fără factor(i) de stres major, Cu debut peripartum
- F20.81 Tulburarea schizofreniformă ^{b,c} (111)
Specificați dacă: Cu elemente de prognostic favorabil, Fără elemente de prognostic favorabil
- F20.9 Schizofrenia ^{a,b,c} (113)
- ___ Tulburarea schizoactivă ^{a,b,c} (121)
Specificați dacă:
- F25.0 Tipul bipolar
- F25.1 Tipul depresiv
- ___ Tulburarea psihotică indusă de substanțe sau medicamente ^c (126)

Notă: Pentru codurile ICD-10-CM aplicabile, vezi clasele de substanțe de la Tulburări legate de consumul de substanțe și dependențe; vezi și seturile de criterii și procedurile de înregistrare corespunzătoare din manual.

Notă privind codificarea: Codul ICD-10-CM depinde de cazul în care există sau nu o tulburare comorbidă legată de consumul de substanțe, prezentă pentru aceeași clasă de substanțe. În orice caz, nu se acordă un diagnostic separat adițional de tulburare legată de consumul de substanțe.

Specificați dacă: Cu debut în timpul intoxicației, Cu debut în timpul sevrajului,
 Cu debut după administrarea medicamentului

___ Tulburarea psihotică secundară unei afecțiuni medicale^c (131)
Specificați dacă:

F06.2 Cu idei delirante

F06.0 Cu halucinații

F06.1 Catatonie asociată cu altă tulburare mintală (specificatorul Catatonie) (135)

F06.1 Tulburarea catatonică secundară unei afecțiuni medicale (136)

F06.1 Catatonie nespecificată (137)

Notă: se va codifica întâi **R29.818**: alte simptome care implică sistemul nervos și sistemul musculoscheletic.

F28 Altă tulburare din spectrul schizofreniei și alte tulburări psihotice specificate (138)

F29 Tulburare din spectrul schizofreniei și alte tulburări psihotice nespecificate (138)

Tulburarea bipolară și tulburările înrudite (139)

Următorii specificatori se aplică pentru Tulburarea bipolară și tulburări înrudite acolo unde este recomandat:

^a *Specificați:* Cu disconfort anxios (*specificați* severitatea actuală: ușoară, moderată, moderat-severă, severă); Cu elemente mixte; Cu ciclicitate rapidă; Cu elemente melancolice; Cu elemente atipice; Cu elemente psihotice congruente cu dispoziția; Cu elemente psihotice incongruente cu dispoziția; Cu catatonie (se va utiliza codul suplimentar F06.1); Cu debut peripartum; Cu tipar sezonier

^b *Specificați:* Cu disconfort anxios (*specificați* severitatea actuală: ușoară, moderată, moderat-severă, severă); Cu elemente mixte; Cu ciclicitate rapidă; Cu debut peripartum; Cu tipar sezonier

___ Tulburarea bipolară I^a (139)

___ Episodul maniacal actual sau cel mai recent

F31.11 Ușor

F31.12 Moderat

F31.13 Sever

F31.2 Cu elemente psihotice

F31.73 În remisiune parțială

F31.74 În remisiune completă

F31.9 Nespecificat

F31.0 Episodul hipomaniacal actual sau cel mai recent

F31.71 În remisiune parțială

F31.72 În remisiune completă

F31.9 Nespecificat

___ Episodul depresiv actual sau cel mai recent

F31.31 Ușor

F31.32 Moderat

F31.4 Sever

F31.5 Cu elemente psihotice

F31.75 În remisiune parțială

F31.76 În remisiune completă

F31.9 Nespecificat

F31.9 Episodul actual sau cel mai recent nespecificat

F31.81 Tulburarea bipolară II (150)

Specificați episodul actual sau cel mai recent: Hipomaniacal^b, Depresiv^a

Specificați evoluția dacă nu sunt îndeplinite criteriile complete pentru un episod afectiv actual: În remisiune parțială, În remisiune completă

Specificați severitatea dacă sunt îndeplinite criteriile complete pentru un episod depresiv major actual: ușor, moderat, sever

F34.0 Tulburarea ciclotimică (159)

Specificați dacă: Cu disconfort anxios (*specificați* severitatea actuală: ușor, moderat, moderat-sever, sever)

___ Tulburarea bipolară și tulburări înrudite induse de substanțe sau medicamente (162)

Notă: Pentru codurile ICD-10-CM aplicabile, vezi clasele de substanțe de la Tulburări legate de consumul de substanțe și dependențe; vezi și seturile de criterii și procedurile de înregistrare corespunzătoare din manual.

Notă privind codificarea: Codul ICD-10-CM depinde de cazul în care există sau nu o tulburare comorbidă legată de consum de substanțe, prezentă pentru aceeași clasă de substanțe. În orice caz, nu se acordă un diagnostic separat adițional de tulburare legată de consumul de substanțe

Specificați dacă: Cu debut în timpul intoxicației, Cu debut în timpul sevrajului, Cu debut după administrarea medicamentului

___ Tulburarea bipolară și tulburările înrudite secundare unei afecțiuni medicale (166)

Specificați dacă:

F06.33 Cu elemente maniacale

F06.33 Cu episod de tip maniacal sau hipomaniacal

F06.34 Cu elemente mixte

F31.89 Altă tulburare bipolară și tulburări înrudite specificate (168)

F31.9 Tulburare bipolară și tulburări înrudite nespecificate (169)

F39 Tulburare de dispoziție nespecificată (169)

Tulburările depresive (177)

F34.81 Tulburarea cu perturbare afectivă de tip disruptiv (178)

___ Tulburarea depresivă majoră (183)

Specificați: Cu disconfort anxios (*specificați* severitatea actuală: ușoară, moderată, moderat-severă, severă); Cu elemente mixte; Cu elemente melancolice; Cu elemente atipice; Cu elemente psihotice congruente cu dispoziția; Cu elemente psihotice incongruente cu dispoziția; Cu catatonie (se va utiliza codul suplimentar F06.1); Cu debut peripartum; Cu tipar sezonier

___ Episod unic

F32.0 Ușor

F32.1 Moderat

F32.2 Sever

F32.3 Cu elemente psihotice

F32.4 În remisiune parțială

F32.5 În remisiune completă

F32.9 Nespecificat

___ Episod recurent

- F33.0** Ușor
F33.1 Moderat
F33.2 Sever
F33.3 Cu elemente psihotice
F33.41 În remisiune parțială
F33.42 În remisiune completă
F33.9 Nespecificat
- F34.1** Tulburarea depresivă persistentă (distimia) (193)
Specificați: Cu disconfort anxios (specificați severitatea actuală: ușor, moderat, moderat-sever, sever)
Specificați dacă: În remisiune parțială, În remisiune completă
Specificați dacă : Debut precoce, Debut tardiv
Specificați dacă: Cu sindrom distimic pur; Cu episod depresiv major persistent; Cu episoade depresive majore intermitente, în episod actual; Cu episoade depresive majore intermitente, fără episod actual
Specificați severitatea actuală: Ușor, Moderat, Sever
- F32.81** Tulburarea disforică premenstruală (197)
- _____ Tulburarea depresivă indusă de substanțe sau medicamente (201)
Notă: Pentru codurile ICD-10-CM aplicabile, vezi clasele de substanțe de la Tulburări legate de consumul de substanțe și dependențe; vezi și seturile de criterii și procedurile de înregistrare corespunzătoare din manual.
Notă privind codificarea: Codul ICD-10-CM depinde de cazul în care există sau nu o tulburare comorbidă legată de consum de substanțe, prezentă pentru aceeași clasă de substanțe. În orice caz, nu se acordă un diagnostic separat adițional de tulburare legată de consumul de substanțe
Specificați dacă: Cu debut în timpul intoxicației, Cu debut în timpul sevrăjului, Cu debut după administrarea medicamentului
- _____ Tuburarea depresivă secundară unei afecțiuni medicale (206)
Specificați dacă:
- F06.31** Cu elemente depresive
F06.32 Cu episod de tip depresiv major
F06.34 Cu elemente mixte
- F32.89** Altă tulburare depresivă specificată (209)
F32.9 Tulburare depresivă nespecificată (210)
F39 Tulburare de dispoziție nespecificată (210)

Tulburările anxioase (215)

- F93.0** Tulburarea anxioasă de separare (217)
F94.0 Mutismul selectiv (222)
 _____ Fobia specifică (224)
Specificați dacă:
- F40.218** De animale
F40.228 De mediul natural
 _____ De sânge-injecții-plăgi

- F40.230 Frica de sânge
 F40.231 Frica de injecții și transfuzii
 F40.232 Frica de alte proceduri medicale
 F40.233 Frica de plăgi
 F40.248 Situațională
 F40.298 Altele

F40.10 Tulburarea anxioasă socială (229)
Specificați dacă: doar pentru apariția în public

F41.0 Tulburarea de panică (235)
 _____ Specificatorul Atac de panică (242)

F40.00 Agorafobia (246)

F41.1 Tulburarea anxioasă generalizată (250)

_____ Tulburarea anxioasă indusă de substanțe sau medicamente (255)

Notă: Pentru codurile ICD-10-CM aplicabile, vezi clasele de substanțe de la Tulburări legate de consumul de substanțe și dependențe; vezi și seturile de criterii și procedurile de înregistrare corespunzătoare din manual.

Notă privind codificarea: Codul ICD-10-CM depinde de cazul în care există sau nu o tulburare comorbidă legată de consum de substanțe, prezentă pentru aceeași clasă de substanțe. În orice caz, nu se acordă un diagnostic separat adițional de tulburare legată de consumul de substanțe

Specificați dacă: Cu debut în timpul intoxicației, Cu debut în timpul sevrajului, Cu debut după administrarea medicamentului

F06.4 Tulburarea anxioasă secundară unei afecțiuni medicale (258)

F41.8 Altă tulburare anxioasă specificată (261)

F41.9 Tulburare anxioasă nespecificată (261)

Tulburarea obsesiv-compulsivă și tulburările înrudite (263)

Următorul specificator se aplică pentru Tulburarea obsesiv-compulsivă și tulburări înrudite acolo unde se recomandă:

^a *Specificați* dacă: Cu conștientizare bună sau parțială, Cu conștientizare redusă, Cu conștientizare absentă/cu convingeri delirante

F42.2 Tulburarea obsesiv-compulsivă^a (265)

Specificați dacă: Asociată cu ticuri

F45.22 Tulburarea dismorfică corporală^a (271)

Specificați dacă: Cu dismorfie musculară

F42.3 Tulburarea de tezurizare compulsivă (colecționarismul)^a (277)

Specificați dacă: Cu achiziții excesive

F63.3 Tricotilomania (Tulburarea de smulgere a părului) (281)

F42.4 Tulburarea de provocare a excoriațiilor (dermatilomanie) (284)

_____ Tulburarea obsesiv-compulsivă și tulburări înrudite induse de substanțe sau medicamente (287)

Notă: Pentru codurile ICD-10-CM aplicabile, vezi clasele de substanțe de la Tulburări legate de consumul de substanțe și dependențe; vezi și seturile de criterii și procedurile de înregistrare corespunzătoare din manual.

Notă privind codificarea: Codul ICD-10-CM depinde de cazul în care există sau nu o tulburare comorbidă legată de consum de substanțe, prezentă pentru aceeași clasă